

Wypłata gwarantowana z ZUS (świadczenie, które może trafić do uposażonych po śmierci emeryta)

W przypadku śmierci emeryta, niektóre osoby bliskie mogą otrzymać środki zgromadzone na jego subkoncie / zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Dz.U. 1998 Nr 162, poz. 1118, t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1631, art. 25b/

Kwota, choć różna w zależności od okoliczności, podlega ścisłym zasadom wyliczenia. Ważnym aspektem są również zasady dotyczące wskazania osoby uposażonej oraz potencjalne wymogi formalne, jakie ZUS może nałożyć.

Wypłata gwarantowana od ZUS to jednorazowe świadczenie przeznaczone dla osób uposażonych po śmierci emeryta.

Świadczenie dotyczy sytuacji, gdy zmarły miał prawo do emerytury docelowej po ukończeniu 65. roku życia i posiadał subkonto w ZUS. Przepisy w/w ustawy umożliwiają przekazanie zgromadzonych środków osobom wskazanym przez emeryta. ZUS wypłaca świadczenie pod warunkiem, że emeryt zmarł w ciągu trzech lat od momentu nabycia prawa do pierwszej emerytury.

Przykład: jeśli ktoś zaczął pobierać emeryturę w listopadzie 2021 roku, uprawnione osoby mogą ubiegać się o świadczenie dopiero od listopada 2024 roku. Jeśli śmierć nastąpi przed upływem tych trzech lat, ZUS nie wypłaci gwarantowanego świadczenia.

Przepisy szczegółowo regulują, kto może otrzymać wypłatę gwarantowaną po śmierci emeryta. Domyślnie wypłata trafia do współmałżonka pozostającego z emerytem we wspólnocie majątkowej. W sytuacji braku wskazanej osoby - środki mogą stać się częścią masy spadkowej. Emeryt ma prawo wskazać inną osobę uposażoną, jednak ZUS może wymagać zgody współmałżonka, gdy wskazanie dotyczy osób poza najbliższą rodziną, takich jak:

1. dzieci i dzieci przysposobione, w tym dzieci drugiego małżonka,
2. rodzice, także macocha i ojczym,
3. małżonek (wdowa lub wdowiec),
4. rodzeństwo, wnuki i inne osoby, które przed ukończeniem 18. roku życia znajdowały się na utrzymaniu emeryta.

Kwota wypłaty gwarantowanej zależy od wysokości zgromadzonych środków oraz liczby pobranych emerytur przez zmarłego. ZUS stosuje specjalny wzór, według którego obliczana jest wartość tego świadczenia. Kwota wypłaty to stan subkonta emeryta pomniejszony o iloczyn liczby miesięcy, w których emeryt pobierał świadczenie, stanu subkonta podzielonego przez 37. Dodatkowo z kwoty wypłaty ZUS potrąca podatek.

Wysokość jednorazowych wypłat gwarantowanych z ZUS różni się zależnie od indywidualnych składek i zgromadzonych środków na subkoncie zmarłego emeryta. Przeciętna kwota wypłaty wynosi kilkanaście tysięcy złotych, a maksymalne kwoty dochodzą do nawet 29 000 zł.

W praktyce, ZUS wylicza wysokość świadczenia na podstawie różnicy między pełną kwotą składek a sumą wypłat, które otrzymał zmarły emeryt. Kwoty te jednak zależą od długości okresu, w którym dana osoba pobierała emeryturę oraz wysokości zgromadzonych składek. Jeśli emeryt nie pobierał świadczenia długo, jego bliscy mogą liczyć na wyższe wypłaty, podczas gdy wypłaty długoterminowe, w miarę wyczerpywania subkonta, zmniejszają potencjalne świadczenia.

ZUS nie ma obowiązku informowania uposażonych o należytej wypłacie. Dlatego osoby, które mogą kwalifikować się do świadczenia, powinny same zgłosić się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z odpowiednim wnioskiem – formularzem ZUS EWG-P. Wniosek ten jest niezbędny, aby formalnie rozpocząć procedurę wypłaty. Gdy środki pochodzą zarówno z OFE, jak i subkonta ZUS, fundusz emerytalny OFE kontaktuje się z ZUS, aby uruchomić wypłatę także z subkonta

Przepisy nie nakładają na uposażonych żadnych terminów składania wniosków o wypłatę. Oznacza to, że bliscy emeryta mogą wnioskować o środki w dogodnym dla siebie momencie, bez ryzyka ich utraty z powodu opóźnień.

Aby złożyć wniosek, konieczne jest przedstawienie dowodu zgonu emeryta, złożenie dokumentów potwierdzających uprawnienia, jeśli wskazano osobę uposażoną.

Osoby, które borykają się z problemami prawnymi mogą skorzystać z darmowej porady prawnej w punktach nieodpłatnych porad prawnych i obywatelskich w Zielonej Górze - adres: budynek Urzędu Miasta przy ul. Dąbrowskiego 41.

Obowiązują zapisy na porady pod nr tel.: 68 456 48 34.

Artykuł powstał w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM zadania publicznego pt.: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i dwóch punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie miasta Zielona Góra w 2024 r.” finansowanego ze środków przekazanych przez Miasto Zielona Góra. Artykuł jest wkładem własnym osobowym do ww. zadania.